Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Наші еміґранти в Бразилиї.

Урядова часопись Gazeta Lwowska помістила сими днями дві статї, в котрих описує ся долю еміґрантів в Ріо Жанейро, котрі дожидають висилки на кольонії. Ті вісти взяті з двох листів з дня 8 і 10 марта с. р. з Ріо Жанейро і в них каже ся так:

„Хоч правительство бразилийске впевнило, що галицких еміґрантів, котрі прибули торік в грудни і сего року в лютім, вишле на кольонії, то однак се не стало ся доси. Ті еміґранти, як і всї, що пізнїйше прибули, находять ся доси в т. зв. домах еміґрацийних. Причина сего в тім, що провінция Парана замкнена, бо нема побудованих хат для еміґрантів і вимірених ґрунтів, а заки се наступить, мине ще не один місяць.

Для еміґрантів на кошт правительства бразилийского побудовані два доми еміґрацийні: один в заливі в Ріо-до-Жанерійскім на острові цьвітів, другий в провінциї С. Паольо в Пінґейро. Оба доми можуть помістити по-над 1000 осіб, але що еміґрантів значно більше, то-ж і тїснота в домах еміґрацийних дуже велика. На пр. в марті с. р. було на острові цьвітів 1500 еміґрантів, а в Пінґейро 2000 осіб. Доми еміґрацийні без вікон і сьвітло входить численними дверми, а поділені они на кілька комнат. В деяких комнатах тапчани без подушок і сїнників, а в деяких і тапчанів нема, тож еміґранти приміщують ся на земли. В домі еміґрацийнім на острові цьвітів припадає на одного еміґранта простору ледви один метр квадратовий. Крім того єсть на острові і будинок шпитальний, але в нїм ледви 30 ліжок і нема ніякого біля. Деколи лежить па одним ліжку і по двох недужих. Не дивота, що еміґранти боять ся шпиталю і волять укривати недугу, а неодна мати тримає при собі умираючу дитину. Дїти умирають на скарлятину, а досить часто також на червінку. Лікар має свої години ординованя, але не ходить поміж еміґрантів бо се не личить з его повагою. Не дай Боже одного случаю жовтої пропасниції на острові цьвітів, а всї еміґранти пійшли би покотом, бо так страшна та епідемія. В Ріо Жанейро умирає денно по 100 людий на пропасницю, а коли на военнім корабли італїяньскім зайшов один случай смерти на пропасницю, то за кілька днів з 256 людий залоги померло 140 осіб.

Еміґранти наші дуже прибиті і нарікають на свою нещастну долю. Найбільше доскулює їм брак води. Воду довозять з Ріо-Жанейро, бо на острові є лиш кілька кирниць мутної води. До праня біля і митя помостів в домі еміґрацийнім уживає ся води морскої, то-ж всї предмети в сей спосіб очищені, стають ще більше брудні і липкі. Буває й таке, що й до страви або до питя уживають води морскої, а в наслїдок сего дїстають страшної біґунки, котрої не спиняє заординований бізмут. — З харчу, який правительство дає, наші еміґранти невдоволені, хоч дїстають рано каву, а в полудне і вечером зупу рижову та мясо з фасолею. В пятницю дають замість мяса вуджену рибу. — Нарікають еміґранти також і на се, що не мають сьвященика, котрий би хрестив дїти і хоронив мерців.

Від часу до часу пишуть еміґранти листи до консуля австрийского і просять о поміч. В листах нарікають на харч (що хорують від води, що умирає денно по пятеро дітий, що риби смердячі і т. п.), на лихі відносини санітарні (що не вміють розповісти лікареви недугу, бо якийсь Словак, котрий має бути товмачем, не розуміє їх бесїди) і т. пн. Рівнож жалують ся еміґранти, що стілько часу сидять безчинно по домах еміґрацийних, що не висилають їх до Парани, куди хотять они безуслівно дістати ся, і що они за ніяку цїну не пійдуть до С. Паольо або до Катерини, та що волять вертати до Галичини.

На такі листи консуль відносить ся до правительства бразилийского з просьбою о інтервенцию. Правительство висилає контролю до домів еміґрацийних і на якийсь час відносини в дечім поправляють ся. Але в квестиї кольонїзацийній (висилка до Парани і розпайованє між еміґрантів землї) навіть інтервенция консуля не може нїчого помочи“.

Перегляд полїтичний.

З Градця доносять, що приїхав там вчера п. Президент Міністрів ґр. Бадені і разом з Намістником Стириї ґр. Бакеґемом удав ся до Донавіц та Айзенерц, аби оглянути копальні австрийского товариства гірничого. В Лубні

---

2)

НАЙДАВНІЙШІ ЛЮДИ.

I.

Довговічність ознакою висшости чоловіка. — Доба історична і її значінє для віку народів. — Якою мовою говорили Адам і Ева в раю? — „Беккос“. — Мяв-мяв! і Гав-гав! або як порозумівав ся Европеєць з Хінцем. — Перші початки людскої мови. — Санскрит. Арийці і Сумерийці.

(Дальше).

Під конець минувшого а з початком сего століття почали були деякі европейскі учені укладати словарі, порівнуючі всїлякі мови; але се порівнанє робило ся на давний лад, лиш поверховно. Тимчасом стала звістна старо-индийска мова або санскрит, котра має знаменито оброблену граматику і в котрій списана дуже обширна литература, вплив котрої сягав далеко поза границї Индий. Европейскі учені, порівнуючи европейскі мови з санскритом, побачили, що межи тими мовами а санскритом єсть велика подібність, що мало що не кожда европейска мова може в старо-індийскій відшукати свій початок. Аж тепер в головах учених засвитало. Показало ся, що межи поодинокими народами, хоч і як далеко від себе віддаленими, єсть якась звязь і очевидно колись мусїла бути ще більша, хоч може ті народи в історичній добі вже з собою не стикали ся, або бодай дуже мало. Тої звязи народів треба шукати в їх мовах. Від тепер почало ся глубше порівнуванє мов і виказало, що богато европейских мов мають спільний корінь, отже мусїли вийти первістно з якоїсь одної спільної мови і за ту уважано зразу мову старо-індийску або санскрит.

Коли так учені язикослови почали тепер чим раз глубше розслїджувати всїлякі мови і шукати їх первістного початку, дійшли до того, що і старо-індийска мова не єсть первістною, але вийшла так само з якоїсь иншої, як і ті, що споріднені з санскритом. З того пішов здогад, що десь в середній Азиї жили в глубокій старині, з котрої не лишила ся нам ніяка історична згадка, якісь люди, що говорили тою одною мовою, з котрої з часом пішли всї ті мови, котрі нинї суть ще споріднені з собою. Часть того первістного народу, пранароду, вийшла до Европи і дала тут початок мовам европейским, а часть розійшлась по Индиї і дала початок мовам индийским, з котрих найстарша санскрит. Длятого, що той нарід розійшов ся до Европи і Индиї названо єго народом індо-европейским, Індо-Европейцями, а мову єго індо-европейскою.

Тим способом дошукали ся учені з людскої мови найдавнїйших людий на земли. Де саме жили ті найдавнїйші люди, трудно нинї сказати. Одні учені кажуть, що десь в середній Азиї на степах аральских, межи ріками Оксус і Яксартес, другі суть тої гадки, що десь над середною Волгою в нинїшній Росиї, ще инші кажуть, що аж далеко на півночи в нинїшній Швециї і Норвеґиї, а після новійших розслїдів на степах України. Так само і не знати як ті найдавнїйші люди розходили ся. Німецкий учений Шляйхер каже, що від сего пранароду відлучила ся одна велика часть і пішла до Европи і тут знову розділила ся на племена ґерманьске, литовске і славяньске; друга часть віддїлила ся пізнїйше і так само пішла до Европи, де знов розпала ся на племена кельтийске, грецке і італийске. Наконець третя часть пішла дальше в глубину Азиї до Ірану і Индиї. Від сеї третої части пішла і назва Арийці на цїлий той найдавнїйший, індо-европейский нарід, бо в санскриті знаходить ся слово „арія“, яко назва на старо-індийский нарід. Длятого то тепер тих найдавнїйших людий на земли називаємо звичайно Арийцями.

Декотрі учені, як н. пр. проф. Штайнер доказують, що Арийці ті найдавнїйші люди, або той пранарід, від котрого пішли нинїшні народи европейскі, не мав ще в своїй мові слів, лиш поодинокі голоси, з котрих два „оа“ і „еа“ були найважнїйші і найбільше уживані. Виходить то нїби з того, що ті голоси, розуміє ся тепер вже значно змінені, знаходять ся в многих словах і у всїх народів, що походять від Арийців. Голос „оа“ був первістно виразом болю, страху, назвою на рот, на дерево, камінє, чоловіка і т. д. Аж пізнїйше вироблено ся з того слово, коли із звуку „а“ зробив ся звук „р“. Голос „оа“ або пізнїйше „ор“ знаходимо для того в словах: грецкім „оа“ (голос з болю), в

прилучить ся до них п. Мiнiстер зелїзниць державних.

З Македониї надходять знов досить непокоячі вісти. Именно македоньскому комітетови удало ся осягнути значний вплив в деяких сторонах тої провінциї і викликати заколот. Вправдї власти напружають всї сили, аби удержати порядок, але не мають стілько войска. Ґубернатори зі Скоплїя і Бітолиї просили телеґрафічно о поміч в Константинополи і заявили, що кожда хвиля може спровадити злі наслідки. В Македониї творять ся малі шайки, по кільканайцять людий і они старають ся підбурити мешканцїв против правительства та розбивають, рабують і палять. Недавно розбито таку одну шайку і богато з неї попало в полон; коли їх вели до Скоплиї, они кричали по дорозї „воля або смерть!“ В монастирскім знов окрузї бушує також иншиий подібний віддїл, а під Скоплїєм знов инший. Супротив тих заколотів доносять з Білграда, що сербске правительство має старати ся само о придавлене того руху, так як минувшого року і не дозволить, щоби з Сербії подавано ворохобни поміч. З Петербурга доносить Pol. Corresp., що російске правительство велїло свому дипльоматичному аґентови в Софії звернути з притиском увагу болгарского правительства, щоби оно придавлювало всякими способами македоньскі аґітациї в Болгариї і щоби не дозволило на нїяку поміч з княжества для македоньских ворохобників.

З Москви пишуть до берлиньских часописий, що здоровлє царя не конче вдоволяюче. Катастрофа на Ходиньскім поли зробила сильне враженє на єго нервовий устрій. Самотність в палатї „Ілїнская“ добре впливає на єго здоровлє. Дня 17 або 18 червня має цар вернути до Москви, а дня 24 с. м. відбуде ся єго торжественний в'їзд до Петербурга.

Новинки.

Львів дня 17 червня 1896.

— **Є. Е. Намістник кн. Евстахий Санґушко** звізитувавши, як ми то вчера доносили, уряди і школи в Тернополи, був на снїданю у місцевого староста, радника Намістництва п. Завадского, відтак удїляв авдиенций в будинку староства місцевим властям і репрезентациям. Потім зложив кн. Намістник візити кільком особам, між иншими Є. Е. ґр. Шуленбурґови, головно командуючому, котрий случайно перебував в Тернополи і о год. 4 по полудни оглянувши міский парк від'їхав до Плотич, на обід до ґр. Юл. Коритовского, а звідтам на Глубочок повернув передвчера вечером до Львова.

— **Є. Ем. Кардинал-митрополит** від'їхав передвчора по полудни до Риму в супроводї о. крил. Бачиньского, пращаний на двірци духовеньством і Русинами львівскими. Поворот з Риму наступить около 2 липня.

— **Перше засїданє нової Ради міста Львова** відбуло ся вчера перед полуднем. О годинї 10-ій рано удали ся всї радні під проводом президента п. Мохнацкого до лат. катедри на службу Божу, а відтак о год. 11-ій розпочало ся засїданє. П. президент повитав зібрану Раду одвітною промовою і зарядив вибір верифікацийної комісиї, котра має справдити вибір Ради. До комісиї увійшли радні: Вайґель, Левицкий, Бик, Тулїє, Равский, Павлевский, Махан, Мариньский і Дулемба. На тім закінчило ся засїданє. З причини торжественного засїданя повівали вчера з ратушевої вежі хоругви.

— **Вступні іспити в руспій ґімназиї в Перемишли** до кляси приготовляючої і до І-шої кляси на рік 1896/7 відбудуть ся дня 15 і 16 липня перед фериями а 1, 2 і 3 вересня по фериях. Родичі і опікуни, що приводять діти до іспиту, мають зголосити ся лично завсїгди один день перед іспитом в дирекциї ґімназияльній та принести з собою доконче метрику ученика, евентуально сьвідоцтво шкільне і сьвідоцтво лїкарске щіпленя віспи. — З Дирекциї ц. к. ґімназиї рускої в Перемишли.

— **Інстиляция архипресвитера о. Конст. Чеховича** з врученем єму мітри і жезла відбула ся в недїлю 14 н. ст. червня в катедрі перемиский.

— **Нова читальня „Просьвіти“** отворила ся в Довголуцї коло Стрия в перший день Зелених сьвят.

— **З'їзд маршалків рад повітових** відбуде ся у Львові дня 6 липня с. р., день перед католицким вічем. Предметом нарад буде еметальний статут для повітових урядників.

— **Войскові музики** будуть грати у Львові в черпи дня 19 перед Намістництвом, дня 23 перед ґенеральною командою, дня 24 в стрийскім парку, дня 25 перед головною вартівнею, дня 26 на Високім Замку і дня 30 в езуітскім огородї.

— **Рух поїздів.** Ц. к. Дирекция зелїзниць державних доносить, що від передвчера отворений знов рух поїздів на ушкодженім шляху Хирів-Самбір, з тою зміною, що нічні поїзди ч. 1211 і 1212 не будуть курсувати, аж доки не направить ся шлях в ушкодженім місци, а при поїздї деннім ч. 1223 подорожні пересїдають на місци перешкоди до иншого поїзду.

— **Змова львівских робітників столярских** тревае дальше і робітники не вертають до роботи. Они домагають ся $9\frac{1}{2}$-годинного дня робочого, найменше 10 зр. платнї на тиждень, підвисшеня о 30% за акордові роботи та знесеня тих акордових робіт у фабриках. Передвчера зібрало ся на ратуши около 500 стрейкуючих і они ухвалили, що коли майстри не хотять пристати на жаданя робітників, то они будуть дальше стрейкувати.

— **Огнї.** Про грізний пожар в Дроговижи доносять звідтам: Сьміло можна сказати: Нема слїду де було Дроговиже. На просторі 1500 кроків з 400 господарств оставив пожар, що вибух здає ся від папіроса, лише самі купи згарищ. Огонь лютив ся $1\frac{1}{2}$ години з такою силою, що навіть струя близь пливучого Днїстра не була би могла єго спинити. 146 родин остало ся без кута і хлїба а навіть не мають в що передягнути ся. О ратованю движимостий не могло бути й бесїди, по перше длятого, що не було кому їх ратувати, бо в дома лишились лише діти а старші були занятї в поли обгортанем картофель і в доохрестних каменоломах, а по друге, що горячо не позваляло приступити до горіючих хат. До розширеня пожару причинив ся сильний вітер і через кілька тижднїв тваваюча спека. З людий згоріла одна 5-лїтна дївчинка, але крім того попекло ся богато людий, так що одну наймичку треба було зараз відослати до стрийского шпиталю. Не обійшлось без страт в живім інвентари. Одно лише щастє в тім нещастю, що пожар не вибух в ночи і що більша часть погорівших була асекурована. Лише около 20 господарств не було обезпечених; 32 були обезпечені в „Славії“, а прочі в „Днїстрі“.

ґерманьскім „roar“ (ричати), в нїмецкім schroa (кричати); в латиньскім orare (просити), or (уста) і т. д. Голосом „oa“ називав Ариєць око „oak“, ухо (or), яйце (oa, owa, Ei); число один = oan; чоловіка (man і Mann); дуб (анґлійске слово oak) і т. д. Голосом „oa“ висказував наконець Ариєць свій біль і свою радість, бо той голос задержав ся до нинї в слові „гурра!“

Не хочемо дальше томити читателя сими виводами язикословними. Ми хотїли тут лиш показати, якими дорогами по мові допнукували ся язикослови найдавнїйших людий і найдавнїйшої людскої мови: розбирали, облуплювали, що так скажемо, кождїсеньке слово аж до самого ядра і так доходили аж до самого початку людскої мови. Але при сїй нагодї не можемо не висказати свого жалю. Бідний Ариєць! Коли крикнув „oa!“ то ледви чи єго сусїд доглупав ся, чого він хоче; чи єго щось заболїло, чи він знайшов яйце чи хоче лїзти на якийсь дуб, чи перепудив ся, чи може єму впало щось в око. — Але нехай там. Нїмець тепер гордий з того, що в нїм пливе арийска кров і пильно слїдить за своїми пра-прадїдами.

З дальшого порівнуваня індо-европейских мов показало ся, що Арийцї були народом кочовничим, що були пастирями; освоїли вже були рогату худобу, вівцю, козу, пса а здаєсь також свиню і коня, бо на ті звірята знаходились вже у них назви. Дробу ще зовсїм не знали. Слова, уживані в рільництві, знаходять ся у них аж тогди, коли прийшли до Европи, значить ся, они тут вже були осїли. Рахували час на ночи, на місяцї і зими не на лїта. Мід був їх напитком. Уміли прясти, ткати і виплїтати. З металїв знали лиш мідь. Жили в підземних норах, але і ставили собі хати лиш без вікон. Знали вже й торгувати, але торговля була чисто замінна, знали міри і уміли числити до 100. Човна і весла знали також. Арийцї жили родинами, а головою родини був батько, взглядно дїд або прадїд, коли ще жив. Мали вже назви на батька, матїр, сина, доньку, брата і сестру, на стрия і невістку, на дїда і бабу по батькови, але не по матери; на вдовицю, але не на вдівця. Родини жили громадами, в котрих був старшина, король. Віра їх була така, що покланяли ся силам природи а найстаршим богом було у них ясне небо. Ось тілько дослїдили ся язикослови з порівнуваня всїляких мов індо-европейских о найдавнїйших людех, о Арийцях.

Тепер, коли вже учені тілько намучили ся заким відшукали найдавнїйших людий і коли здавало ся, що санскрит єсть найстаршою мовою на сьвітї, яку знаємо, показує ся, що єсть ще старша від санскрита, мова сумерийска і та єсть найстарша на сьвітї. Професор Гоммель з Монахова, котрий довгі лїта слїдив за вавилоньскою культурою в Мезопотамиї, противить ся рішучо тим поглядам, мовби то Арийцї жили в Европі і звідси зайшли до Азиї; противно — каже він — народи ішли з Азиї до Европи так було і з Арийцями. Трудно припустити, щоби з Европи зайшли Арийцї аж до Мезопотамії. А і тут були они. Тут жило дуже давно арийске племя, Сумерийцї, котре мало вже так високу культуру, що она дала пізнїйше основу до культури семітских Вавилонцїв і Єгиптиян. Сумерийцї жили в Мезопотамії яко окремий нарід, але пізнїйше стали заходити до них чим раз більше, рухливійші Семіти і наконець зовсїм запанували над ними. Сумерийцї вимерли, але їх мова лишила ся подібно як в Европі мова латиньска по Римлянах і стала ся мовою учених. Мова сумерийска єсть найстаршою на сьвітї яку знаємо і єсть з одної сторони спорїднена з мовами арийскими, з другої з мовами турецко-татарскими.

II.

Що кажуть антропольоґи о Арийцях. — Доба каміна і бронзова. — Зміни, які переходила наша земля. — Доба ледова на земли і єї причини. — Старохалдейска і старовавилоньска казка про потопу. — Шайхцера сьвідок потопи.

З попереднього виходило би, що всї теперішні народи як: Інди і Іранцї (Перзи), Вірмени і Греки, Італийцї і народи латиньского походженя (як: Італїянцї, Французи, Ішпанцї і т. д.) Кельти, Ґермани, Славяни, Литовцї і Альбанцї суть споріднені з собою, бо вийшли з одного пранароду, з Арийцїв, або з індо-европейского народу. На то кажуть антропольоґи (чоловікознавцї, учені, що з будови людского тїла дослїджують походженє і натуру чоловіка), що може бути індо-европейскі мови, але індо-европейских народів нема, значить ся, теперішні народи не вийшли з якогось одного пранароду. Всї теперішні народи можна би після будови їх тїла головно же після будови голови подїлити на дві великі громади; 1) на таких, у котрих голова єсть довга, подовгаста (долїхокефалє), котрі мають біляве волосє, сині або сиві очи і біле тїло; 2) на таких, котрі мають коротку голову (круглу, мовби у гори притяту — брахікефалє), суть присадкуватого росту, з чорним волосєм і у котрих тїло єсть більше темне, смагляве. До першої породи належать головно Данцї, Шведи і північно-західні Нїмцї; до другої всї Славяни, Румуни (яко потомки стародавних Траків), Ґалийцї на полудне від ріки Льори і їх потомки в горішній Італії та нарід Ґалча в середній Азиї з білявим волосєм, котрий можна уважати за найчистїйших Іранцїв.

Котра-ж з тих пород єсть арийска або індо-европейска? Французскі учені кажуть, що короткоголова порода, а то длятого єї і між

Один заможнїйший господар задумав аж тогди асекуруватись, коли узрів пожар в селї. Бачучи, що огонь скоро наближае ся до его загороди, замість щоби ратувати движимости, виняв гроші з скринї і побіг до асекурацийного аґента в Николаеві і розумів ся надармо. Церков, приходство, школа і кількадесять хат осталось; а се лиш задля того, що они лежать по другій сторонї пливучого через село потока, котрого береги густо зарослі вербами. З першою помочию для погорільців поспішив п. Клястерский полковник стационованих в Дроговижи коний і дирекция заведеня для сиріт скарбківскої фундациї. Роздавали поміж потерпівших хлїб і одежу. Взагалї Дроговиже уже четвертий рік з черги навіщує нещасте. Недавно Днїстер забрав з собою пашу для товару, торік град вибив все збіже в поли, а тепер знищив знов пожар цїле село. — Дня 12 с. м. згоріли в Іванівцї, повіта скалатского, 2 стодоли, одна з них в половинї наповнена торічним збіжем. Шкода виносить около 400 зр. Огонь правдоподібно підложили дїти.

— **Смерть від грому.** Від Щирця пишуть: В Раківци коло Щирця убив грім дня 12 с. м. коваля Александра Орищака в хвили, коли він робив в кузни. То був порядний чоловік, був членом ради громадскої і старшим церковним провізором. Осиротив семеро дрібних дїтий. — Дня 9-го с. м. лютила ся над Селетином на Буковинї страшна туча. Серед великої зливи вдарив грім в дім Мошка Горнїґа і убив на місци его жінку Цїпу. Она стояла коло печи і щось там варила. Хоч сейчас прийшли нещасливій в поміч, годї було вже еї виратувати. Она лишила трое малих дїтий.

— **Конокрад.** Перед львівским судом присяжних ставав сими днями циган з Брусна старого Петро Петровский, обжалований о крадїж коний. Перед ним дрожала цїла околиця і мала чого, бо циган крав конї дуже зручно і часто. В тих крадежах помагала ему теща Мария Гринюк, а також Гринь Галущак і Петро Сироцiньский, що купували краденї конї, хоч знали що они походять з крадежи. За то потягнула й їх прокураторня до одвічальности. До розправи візвано 26 сьвідків. На основі вердикту судиїв присяжних засудив трибунал Петровского на три роки вязницї а прочих обжалованих увільнив.

— **Грім в костелї.** Дня 14 с. м. ударив в Калуши в костел грім о 5-тій годинї по полудни підчас вечірнї. Грім влетїв вікном над головним престолом. Кс. Лозиньского, катихита, що відправляв вечірню, не минув, бо роздер ему чоботи і поразив в ногу, потім перелїтаючи по костелї убив на смерть молодого муляра з Банї, передмістя калуского, приголомшив кілька женщин — і вилетїв з костела вежою. Шкоди не наробив, бо тілько цьвіти на престолах пообсмалював. Дїтям костельного що стояли близько престола, знищив черевики, але на щасте на тім скінчило ся.

— **Лютий отець.** З Тернополя пишуть: Дня 11 с. м. відбула ся перед тутешним судом присяжних розправа против селянина Мих. Різника, обжалованого о убийство своеї 13-лїтної дочки. Річ була така: Різник повдовів перед кількома роками і оженив ся другий раз. В наслїдок намови своеї другої жінки, а мачохи малолїтної дївчини знищав ся отець над власною дитиною від довшого часу, бив і катував еї без найменшої причини і довів до того, що дитина від побоїв дістала запаленя легких і померла. Суд присяжних узнав Різника винним убийства а трибунал засудив его на 8 лїт тяжкої вязницї.

— **Слїдство против фабрики.** Перше австро-угорске акцийне товариство для фабрикациї карт в Будапештї, оголосило сими днями банкротство. Ще перед тим показало ся було, що карти, які вироблювано в тій фабрицї були значенї на то, аби в грі можна було фальшувати. Власти зарядили слїдство, котре викрило, що в тім товаристві був найбільший нелад. І так було в банках векслїв на 82.000 зр., о котрих надзираюча рада нїчого не знала, а крім того в обізї найдено 27 підроблених векслїв. Вкінци відкрито, що фабрика допускала ся обманьств на шкоду скарбу і еї засуджено на 69.000 зр. кари.

— **Катастрофа на ревії.** З Берлина доносять, що недавно підчас великої ревії войскової на Темпельгофі упало кільканайцять драгонів з коний і були на смерть розтратовані. Цїсар Вільгельм мав зараз перервати ревію.

— **Новий промисл на Буковинї.** Фабрики деревляних виробів Попер і Ортліб хочуть враз з фабрикою машин Берґман завести на Буковинї в Путнї і Рускій Молдавицї, а в Галичинї в Вигодї фабрики для хемічного перебору деревляних відпадків. Будова тих фабрик вже розпочала ся і скінчить ся імовірно в падолистї с. р. Виріб тої так повстае: Деревлянї відпадки увільняе ся від води і опісля дестилюе ся на сухо. З тих відпадків вирабляе ся головно оцтова кислота і кисле вапно. Сими товарами могла би Буковина конкурувати з Америкою, котра одинока доставляе ті товари Анґлїї. Засноване такої фабрики мае коштувати більше як один мілїон зр.

— **Укріплене воєнне Дроговижа** зачне ся довершати — як звідтам доносять — з днем 1 липня с. р. Місце вибране на фортифікацию вже викуплене від селян під услівем, що до 1 липня с. р. мають селяни зібрати з викуплених піль збіже, а за винагороду дістануть по 60 — 80 зр. за морґ. За поле заявила комісия готовість платити по 660 — 750 зр. за морґ.

— **Демократична ідилля.** Місто Аберден в Шкотиї е що-до свого заряду ідеалом для оборонців демократичних засад. Оногди трафила ся там весела істория: Місто потребувало управляючого інжинера для міских водопроводів. Мало прийти до тїснїйшого вибору між трема кандидатами. В тій цїли повиннї они були представити ся трем радним міским, котрі становили осібну комісию для водопроводів, а то для „устного іспиту“. Один з кандидатів хотів, як то також деинде буває, приеднати собі прихильність тих радних і поїхав до Аберден, аби їм представити ся. На двірци закликав він фіякра і казав поїхати до радного Б., скарбника міского. По довгій їздї по улицях і вузких уличках став фіякер перед нужденною кузнею; візник зліз і показав свому гостеви чоловіка із шкіряним фартухом і чорним від сажі лицем. „Се пан Б.“ Наш інжинїр чогось такого не сподївав ся, его лице натягнуло ся, і він скоро казав поїхати до радника М. Знов їхав фіякер горбами і долинами і вкінци став перед заставним домом, де саме перекупки сперечали ся з властителем того дому о позичку. Наш інжинїр сказав з резиґнациею: „Як бачу, п. М. тепер дуже занятий, не хочу ему перешкаджати. Прошу, повезїть мене до радного Ґре“. „Радного Ґре? О, пане, та-ж се я“, — сказав візник і зняв капелюх. „Любий чоловіче, повезїть мене на дворець“, відповів інжинїр скоро і сим закінчив свої візити.

— **Померли:** О. Николай Гуркевич, парох Вяцкович, дек. самбірского, дня 14 с. м. по довгій і тяжкій недузї, в 50-ім роцї житя, а 26-ім сьвященьства; — о. Іван Івасечко, парох в Вербові, параївского деканата дня 12 с. м., в 64-ім роцї житя, а 36-ім сьвященьства; — в Варшаві, скоропостижно, римо-кат. плоцкий епископ Новодворский, що приїхав там, аби повитати папского пунция Алїярді'ого.

Господарство, промисл і торговля.

Торг збіжевий.

Львів дня 16 червня: Пшениця 7·20 до 7·65 зр.; жито 5·70 до 6·20; ячмінь броварний 5·— до 5·50; ячмінь пашний 4·50 до 4·75; овес 5·50 до 6·—; ріпак 8·75 до 9·20; горох 4·80 до 6·50; вика 4·50 до 4·75; насїнє льнянне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·25 до 4·50; гречка 6·80 до 7·50; конюшина червона галицка —·— до —·—; шведска —·— до —·—; біла —·— до —·—; тимотка —·— до —·—; ганиж —·— до —·—; кукуруза стара —·— до —·—; нова 5·— до 5·50; хміль 10·— до 16·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 17 червня. В наслїдок того, що нафтовий картель розбив ся упали цїни нафти. Галицка нафта подешевіла о 1 зр. 25 кр. на сотнарі. В осени мае цїна ще більше упасти.

Пресбурґ 17 червня. В Гаттендорфі коло австрийскої границї мають відбути ся дня 21 с. м. збори народнї, на котрі мають прибути провідники віденьских антисемітів. Будуть проголошувати ся мови по нїмецки, словацки і хорватски. Приїде також др. Люеґер. Лїберальне сторонництво хоче устроїти тим зборам контрдемонстрацию.

Мадрид 17 червня. Іспаньскі ґенерали на Кубі застановили воєннї операциї, бо настала там пора дощів.

теперішними людьми і в слїдах які лишили ся з доісторичної доби можна знайти почавши від Францiї аж до середної Азиї. Нїмецкі ученї обстають знов при тім, що довгоголова порода есть арийского походженя, іменно же люди нїмецкого, ґерманьского походженя; всї инші то вже мішанина Арийців з иншою породою, котру Арийцї вже застали в Европі, коли сюди прийшли, або котра по Арийцях зайшла до Европи. Антропольоґи отже пустили з вітром то, що язикослови з великим трудом призбирали, бо показали, що не Арийцї були бодай в Европі, котра нам найлїпше звістна, найдавнїйшими людьми, бо були перед ними ще давнїйші. Впрочім і самі язикослови то доказали, бо після їх розслїдів Арийцї вже знали і уживали металю, іменно міди, отже поступили вже були в культурі дуже значно і задля того треба їх зачислити вже до пізнїйших людий.

Там, де кінчать ся історичні докази о істнованю народів в якійсь сторонї сьвіта, дають нам звістку про житє давних людий всїлякі памятники а навіть і людскі кости, які случайно знаходимо в земли. Ті памятники і кости то найважнїйші і одинокі слїди, які лишили ся нам з часів, коли істория ще не списувала всїляких подій, з доби доісторичної. Як довго тягнула ся доісторична доба, хто-ж то може знати? Але певно, що тисячі а тисячі лїт, від тої пори, коли перший чоловік появив ся на сьвітї, аж до часу, коли народи почали вже списувати свою історию. Доба доісторична скінчила ся у одних народів борше, у других пізнїйше, у декотрих дійшла таки аж до наших часів; длятого довгота еї не для всїх людий есть однакова. А все-ж таки можна еї подїлити на дві части, котрі дуже різко відзначають ся від себе. Був час, коли люди мусїли жити в зовсїм дикім станї в цїлім значіню того слова, коли крім власних рук не мали ще нїякої помочи. Чоловік живив ся тим, що дістав або захопив власними руками; не знав нїякої одежи, ходив так, як его Бог сотворив; боронив ся від звірять або таки голими руками, або хиба якою гилякою, котру случайно де підоймив, або уломив з дерева. Стан такий мусів довго тревати і відносини на земли мусїли тогди бути зовсїм инші як тепер, або люди жили лиш десь в однім місци, котре для їх житя було як найдогіднїйше, значить ся в теплих сторонах і богатих у всяку поживу. З тої пори первістного стану людского нема надії, щоби ми щось довідали ся, бо слїдів з неї не могло лишити ся нїяких. Могли би хиба лишити ся кости з людий, але що нам ті розкажуть?

По довгих віках такого стану настае пора, в котрій чоловік зачинае вже собі помагати всїлякими способами. Перший камінь стае ему в помочи. Острий кремінь служить ему за ніж; з кременя робить він собі рід сокири; кременем, здаесь, убивае звірята і розпорюе їх. Ножі ті і сокирки робить він собі в найпростїйший спосіб: розбивае камінь і вибирае з него найострійші куснї, але при розбиваню уважае на то, щоби они були ему догіднї до руки. Так зачинае ся в родї людскім т. зв. камінна доба і тягне ся знову, здаесь, цїлими віками. Пізнїйше зачинае чоловік вже штучнїйше обрабляти, его ножі і сокирки з каменя мають вже на собі слїди штуки; він вже їх точить і вигладжуе, вертить в них дїрки, сокиркам надае вже вид теперішних топірців або молотів, з глини робить собі посудину. Всї ті знаряди суть тепер для нас ознакою новійшої доби камінної.

(Дальше буде).

За редакцию відповідае: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.